

A RENDŐRSÉG SCHENGENI FELKÉSZÍTÉSÉNEK TERÜLETEI ÉS FŐ FELADATAI A LOGISZTIKAI BIZTOSÍTÁS SZEMPONTJÁBÓL

Németh Gyula¹

A Belga Királyság, a Német Szövetségi Köztársaság, a Francia Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség és a Holland Királyság, a közös határokon folyó ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-én kelt Schengeni Egyezmény alapján úgy határoztak, hogy megszüntetik a közös határokon az ellenőrzést a személyforgalomban. Megkönnyítik a közös határokon az áruszállítást és az áruforgalmat, tekintettel arra, hogy az Egységes Európai Okmánynyal kiegészített, az Európai Közösségeket Alapító Szerződés úgy rendelkezik, hogy a belső piac belső határok nélküli térség.

A szerződő felek által követett cél azonos azzal a célkitűzéssel, hogy ne befolyásolja az Alapító Szerződés rendelkezéseinek végrehajtásában meghozandó intézkedéseket. A szándék megvalósítása egy sor megfelelő intézkedés meghozatalát igényli, és szoros együttműködést tesz szükségessé a szerződő felek között.

Hazánk célul tűzte ki az egyezményhez történő csatlakozást, ami kötelezettséget jelent a schengeni kritériumok betartására és jelentős feladatokat ró a rendőrségre.

Ennek a feladatnak rövid bemutatását szeretném elvégezni logisztikai aspektusból.

1. Személy- és tárgykörözés

A Schengeni Végrehajtási Egyezmény a körözési tevékenység nemzeti jogi szabályozását a tagállamok számára meghagyja, azonban megköveteli, hogy a nemzeti szabályozás összhangban legyen a schengeni együttműködés, különösen a Körözés Egyezményben meghatározott folyamataival, amelynek szabályait részletesen a SIRENE

¹ Németh Gyula rendőr alezredes, BM Rendészeti Biztonsági szolgálat Gazdasági Igazgatóság, Műszaki osztály. ZMNE doktorandusz.

kézikönyv tartalmazza. Szükséges, hogy a körözési tevékenység eredményeként beinduló rendőri tevékenységek egyes folyamatai szabályzatokban olyan részletességgel legyenek szabályozva, amely lehetővé teszi az egységes végrehajtást.

A nemzeti személy és tárgykörözésnek az SE szabályai értelmében szemléletében és tartalmában is meg kell változnia. Azzal, hogy hazánk egész területe a schengeni külső határokon belül kerül, az elfogatóparanccsal elrendelt körözések mindegyikének bele kell kerülnie a **(Schengeni Információs Rendszer) SIS adatbázisába**. Kivételt képezhetnek azok a körözések, amelyeket valamely oknál fogva nem kíván a hatóság a nemzeti határokon kívül érvényesíteni, azonban ezek száma nem lehet magas.

A körözéseknek a **SIS** rendszerbe történő bedolgozását kizárólagos hatáskörrel a **SIRENE iroda** végzi, amely találat esetén minden kiegészítő információt megad az érintett másik tagállam SIRENE irodáján keresztül. Annak érdekében, hogy ez a követelmény teljesíthető legyen, a körözés elrendelésekor az elrendelő szervnek a szükséges háttérinformációt (elrendelő határozat másolata, indokolás, biometriai azonosítók, stb.) digitalizált formában előre el kell juttatnia a SIRENE központjába. A SIRENE ebből ad majd elsődleges kiegészítő információt találat esetén. Az eredeti iratok megküldésére csak abban az esetben kerül sor, ha a találat kiadatáshoz, átadáshoz, kitoloncoláshoz, stb. vezet, és azt végrehajtják.

A fentiek teljesítéséhez szükséges feltételek megteremtésére minden körözést elrendelő rendőri szervnél intézkedni kell.

2. Határrendészethez kötődő feladatok

a) Közreműködés a mélységi ellenőrzésben

A schengeni belső határokon történő határellenőrzés megszűnése miatt az ország mélységi területén kell érvényesíteni azokat az érdekeket, amely a külső határon a határellenőrzéshez fűződik. Mélységi ellenőrzés keretében kell elvégezni azt a szűrő-kutató tevékenységet, amely az illegális bevándorlás, az emberkereskedelem, a bűnözők, a terroristagyanús személyek, a kábítószeres, a hamisított termékek, a lőfegyverek nem kívánatos beáramlását és mozgását képes feltárni, felderíteni és megakadályozni.

A közös járőrözés és a közös nyomozócsoportok működtetése komplex feladat, amelyek schengeni követelményeknek megfelelő végrehajtása a részfeladatok pontos megfogalmazását igényli. Ennek érdekében az érintett társszervekkel közös szabályzatokat kell kidolgozni.

A mélységi ellenőrzés szorosan összefügg az engedéllyel birtokolt kábítószeres és lőfegyverek rendészetére, és idegenrendészetre vonatkozó feladatokkal is. Függetlenül személyi és szervezeti összetételtől a közös járőr ellenőrző tevékenységének mindezekre is összpontosítania kell.

b) Kábítószeres és lőfegyverek rendészete

A schengeni belső határok szabad átjárhatóságával megszűnik az engedéllyel birtokolt kábítószer és pszichotrop anyagok, valamint engedélyes lőfegyverekkel történő határátlépések határon történő ellenőrzésének lehetősége. Az EU a kábítószernek minősülő, saját fogyasztásra szánt gyógyszerek nagyobb mennyiségével történő határátlépést egységesített (schengeni típusú) orvosi igazolás, a lőfegyverek esetében pedig **Európai Lőfegyver Útlevelel** meglétéhez köti, melyek ellenőrzése (esetleges láttamozása) rendészeti feladat.

A személyek szabad mozgásának biztosítása érdekében a schengeni belső határok térségében megfelelő létszámú rendészt kell szolgálatban tartani (különösen a közös határ-együttműködési pontokon), akik szorosan együttműködnek a közös járőrszolgálattal.

A feladat teljesítésének előfeltétele a rendészeti tevékenységekhez kötődő nyilvántartások létrehozása, és azok országos elérhetőségének biztosítása.

c) Biometrikus adatok szolgáltatása

A hazai körözések schengeni körözési adatbázisba történő felvételéhez szükséges a nemzeti központi adatbázisokra alapozó személyazonosító adatok szolgáltatásának képessége. Ezek létrehozása és beillesztése az információs rendszerbe előfeltétele a **SIS** csatlakozásnak. A biometrikus adatokat szolgáltató szervek, intézmények felkészülése ennek érdekében külön feladat, melynek fejlesztése a **BM** hatáskörében valósul meg.

3. Határon átnyúló rendőri együttműködés

A schengeni típusú határon átnyúló rendőri együttműködési formák közös jellemzője, hogy azok mindegyikének alkalmazására csakis az egyezményekben konkrétan meghatározott, köztörvényes bűncselekmények megelőzése, felderítése, megszakítása, vagy az elkövető üldözése érdekében kerülhet sor. Ezt a csatlakozási okmányban megjelölt bűnüldöző szervek (nyomozó hatóságok) tagjai végezhetik. Az együttműködés célja: Az együttműködő tagállamok közül a joghatósággal rendelkező tagállamban a büntetőeljárás megindításához szükséges bizonyítékok törvényes beszerzése, valamint az elkövető jogszerű eljárás alá vonása.

A hazai rendszernek meg kell felelnie a megkeresésre folytatott lehallgatás, a határon átnyúló figyelés, technikai figyelés, ellenőrzött szállítás, fedett nyomozók és informátorok alkalmazása, a közös nyomozócsoportok működtetése, valamint a saját kezdeményezésű határon átnyúló forrónyomon üldözés tekintetében. (Külön eset, amikor ezeket az intézkedéseket valamelyikét tanúvédelem, vagy tanúvédelmi együttműködés eseteiben kell foganatosítani).

Határon átnyúló – határ-menti – intézkedések alkalmazásával, önálló kezdeményezésével és végrehajtásával érintettek továbbá a schengeni belső határokkal rendelkező rendőr-főkapitányságok és rendőrkapitányságok is.

A rendőrség schengeni rendszerben kiemelten kezelt bűncselekmények felderítését és nyomozását végző – *Kábítószer, Emberkereskedelem, Lőfegyverek* – vagy a rendszer alapfeladatához csatlakozó feladatot ellátó – *Célkörözés* – egységeinek felkészülése a határon átnyúló együttműködési formák alkalmazására a felkészülés részét képezi. Központi helyzetükre és országos hatáskörükre tekintettel ezen egységek munkatársait megfelelő informatikai és kommunikációs felszereltséggel kell ellátni.

A schengeni előírások értelmében a *rendőri együttműködési kézikönyvéhez* el kell készíteni a magyar rendőri együttműködési szabályokat tartalmazó nemzeti kiegészítést, és annak fordítását közzé kell tenni az EU schengeni rendőri együttműködési kézikönyvben.

4. Oktatás, képzés, működés begyakorlása

A felkészülés szervezésében és a schengeni feladatok ellátásában résztvevő állománynak részletes, speciális ismeretekkel kell rendelkezniük a konkrét tennivalókról és azok végrehajtásának módjáról. Ez az ismeret és a módszertani jártasság az általános, a schengeni egyezményeket ismertető képzési formákban nem szerezhető meg. Így viszonylag kis létszám részére, célzott, konkrét ismeretek megszerzésére irányuló képzésekre van szükség, melynek alapját a schengeni szabályzatokat feldolgozó oktatási tematika képezi. Az alap tematikához egyes esetekben gyakorlati, betanító képzést is hozzá kell rendelni

A schengeni rendszer működtetéséhez, néhány esettől (SIRENE, közös határ-együttműködési pont, stb.) eltekintve, nyelvismeretre nincs szükség. Minden végrehajtásban érintett beosztottnak a saját beosztási helyén, a saját munkáját, saját anyanyelvén, hazai szabályzatok alapján végezve kell a schengeni feladatot ellátnia, ezért kiemelt gondossággal kell megszervezni a *Schengen Alapfinanszírozásával* tervezett nyelvi felkészítést.

A felkészülés során kétféle képzésre kerülhet sor, amelyekhez a résztvevők kiválasztása, a részvétel megszervezése a képzési intézménnyel együttműködve a felkészülési felelősök feladata.

A Schengen Alap projektjeinek keretében, 2005 áprilisától hat héten keresztül, heti 30 fős turnusokban 180 fő rendőri állomány célzott, bentlakásos képzésére volt lehetőség a Határőrség szervezésében.

Rendkívül fontos, hogy az érintett szervek, a korábbi gyakorlattól eltérően, ténylegesen azokat küldjék el a képzésre, akik valóban schengeni feladatokat fognak ellátni, és azokat a schengeni tényleges csatlakozásig beosztásukban meg is tartásák.

Célszerűnek látszik viszont *olyan szótár kidolgozása*, mely a kapcsolattartási szolgálati helyeken és a mélységi ellenőrzések során közreműködő állomány részére nyújt segítséget.

5. Informatikai és kommunikációs háttér

A felkészülés érdekében a teljes csatlakozásig a SIS rendszer hazai alrendszerének kialakításához és működtetéséhez, továbbá a

schengeni normák szerinti kommunikációhoz folyamatos informatikai fejlesztésekre van szükség.

Jelenleg rendelkezésre áll az a **rendőrségi informatikai hálózat**, amely lehetővé teszi a rendőrségi alkalmazások (elsősorban a körözés) elérését a gerinchálózaton keresztül a rendőr-főkapitányságokig, bérelt hálózaton a kapitányságokig, és többnyire az őrökig lemenően. A körözési adatbázis elérése biztosított az arra jogosult partnerszervezetek számára. **A hálózat eszközellátottsága rendkívül heterogén**, melynek kiváltása fejlesztést igényel mind a házon belül, mind a végfelhasználók tekintetében. A hálózat útválasztóinak fejlesztése, az adatbiztonság és a kódolás/rejtjelezés megbízhatósága érdekében az általános informatikai fejlesztés kiemelt részt képez.

A PHARE COP 2002 keretében jelenleg folyamatban van a körözési rendszer átszervezésének informatikai háttéréhez szükséges **szoftver fejlesztése**.

Ennek az eljárásnak előfeltétele mindazon hazai nyilvántartások, adatbázisok elektronikus, valós idejű elérése a SIRENE számára, amelyben a körözés jóváhagyását megelőzően a személy (vagy tárgy, pl. gépjármű, lőfegyver, stb.) vonatkozásában ellenőrzést tud folytatni. Ennek a feltételnek a teljesítése érdekében a schengeni körözési rendszerbe felvehető minden kategóriára vonatkozó összes lehetséges nemzeti alkalmazás központi kezelését, elektronikus elérését biztosítani kell.

6. Adatvédelem, adatbiztonság, minősítés, rejtjelezés

Az adatvédelem az átvilágításnak kiemelt, hangsúlyos fejezete. A személyes adatok védelme a schengeni feladatok mindegyikét érinti, ezért azok tervezése során figyelembe kell venni annak adatvédelmi szempontokat is. A végrehajtás során elvileg **az adattovábbítások mindegyike adatvédelmi ellenőrzés alá esik**, amelyet (döntés értelmében a schengeni működésre kiterjesztett hatáskörrel) a **BM Europol Adatvédelmi Felügyelő Hivatala** lát el.

Elsősorban a napi munkavégzéssel párhuzamosan a SIRENE iroda tevékenysége során jelentkezhet a helyszíni adatvédelmi ellenőrzés.

Az adatbiztonsági felkészülés döntően **központi informatikai feladat**, azonban a schengeni rendszer (az **EUROPOL**-hoz hasonlóan) csak a nemzeti végpontig (interfészig) biztosítja a központi elektronikus

adatbiztonsági eszközöket és a rejtjelezést. Tekintettel arra, hogy várhatóan már az első (próba) évben százmilliós nagyságrendű lekérdezésre és több ezres nagyságrendű, találaton alapuló ügyszámra kell számítani, nagy számban várható a felhasználói végpontokig lemenő olyan kommunikáció, amely adatvédelmi ellenőrzés alá esik.

Adatbiztonsági követelmény, hogy a nemzeti végponttól a felhasználói végpontokig biztosított legyen a hazai rejtjeleszközzel védett adattovábbítás. A SIRENE, mint központ esetében ez minden határőrizeti, vám és idegenrendészeti végpontot, a rendőrségi végpontokat (előre láthatólag minden megyei főkapitányság, a kapitányságok, őrsők, továbbá a közös kapcsolati/együttműködési helyek) valamint a mobil lekérdezőket, és az adatvédelmi felügyelet végpontját jelenti.

A fizikai, technikai és elektronikus adatbiztonság ellenőrzése a korábbi átvilágítások önálló fejezete volt. A schengeni adatvédelmi előírások szerint a SIRENE számára létre kell hozni az adatvédelmi felügyeletet, amelyet a szükséges jogosultságokkal el kell látni. Létre kell hozni az adatvédelmi ellenőrzést lehetővé tevő adattovábbítási nyilvántartást, és ezen túlmenően a hozzáférési nyilvántartást, amely a felelőség megállapításához nélkülözhetetlen. (*Log file*).

A schengeni kommunikációs és konzultációs hálózat kialakítása és működtetése kapcsán felmerül a schengeni dokumentumok minősítésének kérdése. Általában a schengeni dokumentumok többsége, de az értékelő átvilágítások megállapításait rögzítő **Schengeni Értékelési (SchEval) Dokumentumok** mindegyike „*korlátozott hozzáférésű*” jelzéssel van ellátva, amit a hazai titokvédelem jelenleg olyan minősítésként értékel és kezel, amely nem teszi lehetővé a hozzáférést azok széles köre számára, akik munkájához az így jelölt információ elengedhetetlenül szükséges.

Ugyancsak gondoskodni szükséges arról, hogy a **Schengeni Kézikönyvek** alapján készülő **magyar szabályzatok** minősítése (minősítetlensége) ne térjen el a Kézikönyveketől. A sikeres értékeléshez szükséges ugyanis a szabályzatok lefordítása és átadása a külföldi értékelők számára is. A schengeni feladatot végrehajtó állomány számára olyan szabályzat kivonatokat kell készíteni, amely lehetővé teszi, hogy azokat mindig maguknál tarthassák, abból a hozzájuk forduló állampolgárt pontosan tájékoztathassák.

7. A SIS hálózat és a SIRENE egység létrehozásával kapcsolatos feladatok

A Schengeni Információs Rendszer (SIS) a tagállamok integrált, közös körözési adatbázisát kezelő informatikai rendszer, amely tartalmazza a beutazási tiltólista és a határfigyelőztetések adatait is. Ehhez a rendszerhez kapcsolódik a **SIRENE** háttér-információs rendszer, amely a rendszer töltésén kívül csak a **SIS**-beli lekérdezés találata esetén lép működésbe. **Szintén a rendszerhez (a SIRENE irodán keresztül) kapcsolódik a vízumkiadáshoz szükséges konzultációs rendszer (VIR).**

A **SIRENE** iroda részletes információkkal dolgozik, működő iroda, míg az **N-SIS** gyakorlatilag nem más, mint egy informatikusok által fenntartott és karbantartott **hazai szerver-együttes** és annak országos lekérdezést biztosító hálózata. Helyileg is és technikailag is elkülönül a működő egységektől, azok háttér rendszere.

A SIRENE hozzáférési végpontja az egyetlen, ahonnan tölthető a rendszer adatbázisa. A többi végpont (ideértve a mobil, rádió alapú lekérdezési lehetőséget is) csak lekérdezni tud. Találat esetén fordulnak a saját **SIRENE** irodájukhoz a háttéradatokért, amelyet az vagy megad (ha saját felvitt adat), vagy beszerez a találattal érintett nemzeti **SIRENE** irodától. **Kommunikáció tehát mindig egy felhasználó és két SIRENE iroda között történik.** Tekintve, hogy a **SIRENE** készíti elő az adatbevittelt, ott áll rendelkezésre minden szükséges háttér-információ, amelyből adatokat szolgáltathat találat esetén.

A **SIRENE** egység felállítása és működésének megszervezése az átvilágítás idejére teljesítendő kiemelt, központi feladat, mely egyaránt jelentkezik az informatikai háttér létrehozása, az elhelyezés, a személyzet biztosítása és a képzés megszervezése területén is.

8. A Ferihegyi Repülőtér felkészítésével kapcsolatos feladatok

A Ferihegyi Repülőtér mind a schengeni működésre való felkészülés, mind az átvilágítás tekintetében is kiemelt helyzetben van, külön figyelmet érdemel, mert mindenképpen alapos, részletes átvilágításra kerül. A schengeni feladatok mindegyike ott koncentráltan jelentkezik (külső- és belső határ is egyben, együttműködési pont, kábí-

tószér, fegyver és robbanóanyag rendészeti ellenőrzési pont, a SIS egyik fő felhasználója, stb.), továbbá ezen a helyen mérhető fel legkönnyebben a schengeni együttműködéssel érintett szervek zökkenőmentes tevékenysége, de az emberi jogi és adatvédelmi szabályok betartása is. Ennek következtében felkészítésének tervezése külön feladat.

A Magyar Köztársaság, mint schengeni tagállam nemzetközi repülőterén végrehajtandó, a schengeni rendszer által szabályozott feladatkörök nem teszik lehetővé, hogy azok mindegyikét egyetlen szerv lássa el. A hatályos hazai törvényi (rendészeti szervek ágazati törvényei) szabályozás hatásköröket szabályozó keretei között nem lehet olyan rendszert kialakítani, amelyben egy vagy több rendészeti szerv feladatait teljes egészében egyetlen szerv vegye át. Ennek okán törvénymódosítás nélkül, és a felkészüléshez rendelkezésre álló időkereten belül, egyetlen jelenleg feladatot ellátó szervet sem lehet nélkülözni, *tehát a repülőterén mindenképpen schengeni típusú együttműködésüket* kell kialakítani és biztosítani, amelyhez *a következő elveket kell figyelembe venni:*

a) **A schengeni előírások** kizárólag a csatlakozási okmányban megnevezett bűnüldöző és rendészeti szervek részvételét engedik meg schengeni feladat végrehajtásában. schengeni előírásból fakadó feladat ellátásával más, bűnüldöző hatósági jogkörrel nem rendelkező szerv nem bízható meg. Ilyenek hozzáférése a schengeni rendszerek bármelyikéhez, továbbá a közös kommunikációs csatornákhöz, tiltott, kizárt.

b) **A Schengeni Információs Rendszerhez történő koordinált hozzáférés**, a rendőri együttműködésből fakadó egyes feladatok koordinációja (határon átnyúló üldözés, figyelés, közös nyomozócsoportok, közös járőrök irányítása, akadálymentes végrehajtásának biztosítása, rendészetet és nyomozást segítő eszközök, berendezések közös használatának koordinációja, stb.) .

c) **A schengeni feladatok szabályozott eljárásokat írnak le** és fogalmaznak meg, függetlenül attól, hogy azok egyes részfeladatai mikor, mely szerv hatáskörébe, illetékességébe tartoznak az adott tagállam nemzeti joga és hagyományai szerint. Ennek okán célszerű a schengeni tevékenységi körökhöz igazodó eljárás csoportok szerint, közösen működő egységeket szervezni, amelyek mindegyikében az együttműködő szervek mindegyikének beosztottai részt vesznek. A közös irányítást ezekben az esetekben, és az ügyelet esetében is megállapodás és közös szabályzat kiadása útján kell rendezni.

A közös eljárás csoportok döntően biztonsági-rendvédelmi, bűnüldözési (felderítési-nyomozási) és rendészeti eljárásokhoz kapcsolódnak. (Pl. engedéllyel birtokolt kábítószeres és pszichotrop anyagok rendszere, engedéllyel tartott lőfegyverek rendszere határátlépéshez kötődő rendőrségi rendészeti feladat, míg az utasforgalom idegenrendszere döntően határőrizeti, a vámmentes-vámköteles áruk rendszere pedig, vámőrségi feladat, amelyekre nem a büntetőeljárás szabályai vonatkoznak. Egységes rendszert hiányában tévedésből - rendészeti ismeretek és hatáskör hiányából fakadó - büntetőeljáráshoz vezető intézkedés kezdeményezése a schengeni rendszer előírásainak súlyos megszegése, amely kártérítési igényt, emberi jogi, vagy adatvédelmi panaszt alapozhat meg, amely elkerülendő).

d) A repülőtéren fokozottan fel kell készülni a schengeni rendőri együttműködés alatt szabályozott olyan operatív feladatok végrehajtására is, mint az ellenőrzött szállítás, a figyelés, külföldi nyomozó szervekkel való közös nyomozás, informátorok közös alkalmazása, stb., amelyek az együttműködő szervek olyan összehangolt működését várják el, hogy a koordináció hiánya ne veszélyeztethesse a feladat végrehajtását. Az ehhez szükséges koordinációt a közös ügyelet mellett az állandó közös nyomozócsoport felállítása és fenntartása képes biztosítani.

e) Az egyes feladats csoportok megkívánják, hogy a repülőtér területén megkezdett bizonyos eljárásokat a repülőtér területén kívül (schengeni belső határ!), akár az ország egész területén megszakításmentesen (az eljárás sikerét legkevésbé veszélyeztető módon) lehessen folytatni. Ezek többségére (a legtöbb, nem határhoz kötődő bűncselekmény üldözéséhez szükséges schengeni típusú eljárások: figyelés, forró-nyomon üldözés, ellenőrzött szállítás, tanúvédelem, stb. esetében) a rendőrség, mint általános nyomozó hatóság van ágazati törvényben felhatalmazva.

f) A közös ügyeletnek, mint legfőbb SIS végpontnak minden személyi azonosító adat felvételére és továbbítására (ideértve a biometrikus azonosítókat is) képesnek, és felszereltnek kell lennie, hogy a schengeni körözéshez előírt minden adat beszerzése és továbbítása biztosított legyen. Ennek érdekében az ügyeleten körözési előadót kell biztosítani, vagy körözési csoportot alakítani.

A kábítószer, a fegyver és robbanóanyagok rendszertét ellátók repülőtéren történő végleges rendszerbe állítása csak a tényleges csatlakozás idejétől szükséges, azonban az átvilágítás ideje alatt a szükség-

ges rendészeti feladatokat ellátó szervek mindegyike képviselőjének jelen kell lennie.

9. A felkészüléshez szükséges anyagi források biztosítása

Költségvetési források hiányában, a felkészülés első szakaszában végrehajtandó feladatok végrehajtásához a **Schengen Alap** finanszírozási lehetőségeinek maximális kihasználása elengedhetetlen. Ennek érdekében fokozott koordináció szükséges az igények intézkedési tervhez történő igazításában, az igényelt eszközök specifikációja megadásában és a lehívási folyamat felgyorsításában. Ehhez a **BM EU Együttműködési Hivatalával (EH)** együttműködve fel kell mérni a hátráltató tényezőket, és azokat meg kell szüntetni.

A felkészülési **feladat- és ütemterv** a **Schengen Alap forrásain túlmenően** jelentős költségvetési anyagi források igénybevételével az átvilágításig nem számol. Kigazdálkodható, alacsony költségű, elsősorban szervezési intézkedésekkel megoldható felkészülést, feladatvégrehajtást tervez.

Befejezés és összegzés helyett utolsó gondolatként megjegyzem, hogy a teljes felkészülés költségvetési források biztosítása nélkül nem valósítható meg. A schengeni felkészülés nem a Rendőrség, hanem az ország érdeke, ezért a felkészülés második szakaszára tervezett feladatok végrehajtásához a kormánzatnak költségvetési forrásokat kell biztosítania. Az intézkedési tervben rögzített feladatok végrehajtásához szükséges létszám és technikai fejlesztések költségeit, a Schengen Alap projektjeiből kapott felszerelések üzemeltetési költségeit a költségvetési tervezés során a csatlakozásig hátralevő években be kell állítani, meg kell igényelni és a bevezetésre logisztikai szempontból is fel kell készülni..